

LOJOMODELLEN FÖR HOBBYVERKSAMHET

kompisar
roliga
aktiviteter

LOJO
Insjöstaden

Utvecklingsprogram 2024-2027

FINLANDSMODELLEN FÖR
HOBBYVERKSAMHET

Innehåll

INLEDNING	2
UTGÅNGSPUNKTER	3
Regeringsprogrammet 2023–2027	4
Finlandsmodellen för hobbyverksamhet	4
Hobbyverksamhet i Lojo stadsstrategi och stadens planer	5
Stödformer för hobbyverksamhet för barn och unga i Lojo	6
Lojomodellen för hobbyverksamhet	8
VARFÖR ÄR DET BRA ATT HA EN HOBBY?	11
Definition av hobbyverksamhet	12
Hobbyverksamhetens inverkan på välbefinnandet	13
Ekonomiska fördelar med hobbyverksamhet	14
MODELLER FÖR HOBBYVERKSAMHET I FINLAND OCH UTOMLANDS	15
Inhemska försök	15
Islands modell	16
Tysklands modell	18
Nederländernas modell	18
FÖRSLAG TILL UTVECKLING AV LOJOMODELLEN FÖR HOBBYVERKSAMHET	20
Målbild 2027	21
Utvecklingsområden	22
VERKSAMHETSPLAN	27
KÄLLOR	28

Författare: Juha Koivuporras

Omslag, visuellt utseende och layout: Juha Koivuporras

Bakgrundsbilder: Canva och Lojo stads bildbank

INLEDNING

På hösten fick vi resultaten från enkäten Hälsa i skolan 2023. I dem lyftes det upp bra saker, men också saker att fundera på. Ensamhet, en blekare känsla av mening med livet, minskad känsla av samhörighet och ökad mobbning väckte frågor. Vart är vi på väg? Går vi i rätt riktning eller borde vi byta riktning?

När jag ser tillbaka på historien funderar jag på om vårt samhälle har utvecklats tillräckligt för att säkerställa grundpelarna för en god barndom. Dessa grundpelare är (Pulkkinen 2023, 176):

1. *En trygg plats att leva och lära sig på samt möjlighet att få hälso- och sjukvård, mat och kläder.*
2. *Starka familjer och kärleksfulla, varaktiga vårdnadshavare.*
3. *Social interaktion och vänskapsförhållanden.*
4. *Kreativ lek och fysisk aktivitet.*
5. *Respekt för och vård av naturmiljön.*
6. *Kreativt uttryck i form av musik, dans, drama och andra konstarter.*
7. *Fostran som utvecklar barnets alla förmågor – kognitiva, fysiska, emotionella och etiska.*
8. *Ett samhälle som ger stöd, tar hand om och är vänligt för barn.*
9. *Växande självständighet och möjlighet att fatta beslut.*
10. *Barns och ungas delaktighet i samhällslivet.*

Då detta utvecklingsprogram genomförs stöder det nio av dessa pelare och indirekt en av dem. På följande sidor får du svar på hur.

En ändring kräver förslag, beslut och genomförande. Alla dessa behövs, men jag vet att genomförandet av utvecklingsprogrammet underlättas om olika instanser har en enhetlig uppfattning om sin uppgift och om barn. Denna uppfattning har jag försökt klargöra.

Jag har samlat in information om lokala stöd för och försök som berör hobbyer, andra kommuners verksamhet, modeller i andra länder, skolor och fångelser, undersökningar, artiklar och rapporter. Jag har intervjuat personer med kunskap och erfarenhet. Under det senaste halvåret har vi hört skolelever, personalen vid skolor, ungdomsarbetet, experter inom olika branscher, politiska beslutsfattare och arrangörer av hobbyverksamhet. I förhandlingar om framtiden har vi riktat oss mot rätt håll.

En sak är säker. Barnet har rätt att ha en hobby. Vi anser att vi mår bra av att ha en hobby och vi vill att varje barn ska hitta goda vänner och något roligt att göra på fritiden.

Det uppstod ett förslag om hurdana hobbyformer och arrangemang som bäst skulle stöda välbefinnandet och skolgången för skoleleverna i Lojo, göra vardagen smidigare, förebygga marginalisering och minska risken för att barn blir indragna i en värld av rusmedel och brott. Och hur mycket det kostar. Och sist och slutligen sparar.

Lojo 20.3.2024

Juha Koivuporras

Koordinator för motion och hobbyer vid
Lojo stad

The background is an abstract composition of thick, expressive brushstrokes. The dominant color is a vibrant pink, which covers most of the lower and middle sections. In the upper left, there are strokes of light blue and white. The bottom right corner features strokes of yellow and orange, blending into the pink. The overall effect is dynamic and textured, resembling a modern abstract painting.

UTGÅNGSPUNKTER

Regeringsprogrammet 2023–2027

Regeringsprogrammets skrivningar som berör detta utvecklingsprogram:

"Man utvecklar en ansvarsfull medborgarorganisationsverksamhet som är öppen för alla. Det säkerställs att hobbyverksamheten är trygg för var och en. Osakligt bemötande förebyggs och åtgärdas.

Det är klart att ju tidigare man identifierar riskerna för utslagning, desto effektivare kan man ingripa i dem. Det ligger i både individens och samhällets intresse att utslagning förebyggs i ett så tidigt skede som möjligt.

Regeringen utarbetar ett omfattande åtgärdsprogram för att förebygga utslagning bland unga och för att avhjälpa bristerna i välbefinnandet och i den psykiska hälsan. Det multidisciplinära arbetet för att främja ungas välbefinnande stärks. Problem som hänför sig till informationsgången mellan olika myndigheter undanröjs ur lagstiftningen. Indikatorer för att utvärdera åtgärdernas genomslag utarbetas.

Regeringen satsar på förebyggande åtgärder, såsom uppsökande ungdomsarbete och verkstäder för unga samt förebyggande av utslagning på båda nationalspråken. Regeringen främjar ungdomsarbetet i skolor och läroanstalter samt närvaron av trygg vuxna i skolorna.

Regeringen stöder de ungas välbefinnande i brett samarbete med olika samhällsaktörer. Som en del av samarbetet fastställs en referensram för samarbetet mellan välfärdsområdena, kommunerna, skolorna, tredje sektorn och församlingarna.

Regeringen säkerställer att varje barn och ung person har möjlighet till minst en hobby som intresserar dem. Helheten av hobbyverksamhet för barn och unga utvecklas i samarbete med hobbyaktörer. Man beaktar i synnerhet barn och unga som saknar en hobby och de som hoppat av sin hobby. En helhetsbild av hobby- och klubbverksamhetens strukturer och finansiering bildas och man ser till att Finlandsmodellen för hobbyverksamhet kompletterar det befintliga hobbyfältet.

Lagstiftningen om Finlandsmodellen för hobbyverksamhet utvärderas. Som en del av arbetet utreds stödjandet av hobbyverksamhet under skolornas lov. Regeringen ökar användningen av hobbysedlar i kommunerna för att utvidga barns och ungas möjligheter till intressanta hobbyer. Regeringen främjar ungas delaktighet och regionala jämlikhet bland annat genom att stärka ungdomsfullmäktiges ställning i kommunerna och välfärdsområdena."

Finlandsmodellen för hobbyverksamhet

Kontaktpunkt för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet *"Finlandsmodellen för hobbyverksamhet har som mål att stödja barns och ungas välbefinnande genom göra det möjligt för alla barn och unga att utöva en givande och kostnadsfri hobby i samband med skoldagen. Hobbyutbudet väljs utifrån barnens och de ungas önskemål. Verksamhetsmodellen planeras, byggs och provas tillsammans med de aktörer som producerar hobbyer.*

Under pilotperioden 1.1–5.6.2021 ordnades hobbyverksamhet för elever i årskurserna 1–9 inom den grundläggande utbildningen samt för elever i påbyggnadsklass i 117 kommuner runt om i landet. Verksamheten har snabbt utvidgats till att omfatta nästan hela Fastlandsfinland och under läsåret 2023–2024 ordnas verksamhet i 262 kommuner. Målgruppen är eleverna i årskurserna 1–9 inom den grundläggande utbildningen. Målet är att förankra Finlands modell för hobbyverksamhet som ett bestående verksamhetssätt i kommunerna."

**FINLANDSMODELLEN FÖR
HOBBYVERKSAMHET**

Hobbyverksamhet i Lojo stadsstrategi och stadens planer

Lojo stadsstrategi 2023–2030: Lojo – en plats för livsbejakande människor

"Här flyter vardagen utan möda. Läget, förbindelserna, servicen och sammanhangen gör livet smidigt och okomplicerat. När vardagen rullar på blir det tid över att njuta av livets små och stora pärlor. Var och en på sitt sätt, möjligheterna är så gott som obegränsade. Det heter 'lojolisstil', för dig som njuter av livet.

Vi vågar förnya oss, växa och sporra till dialog och debatt. Det innebär förmåga att ta chansen där den kommer och utmana rådande arbetssätt. Det är tillåtet att misslyckas och att ta lärdom av sina missar.

Här erbjuds du varierande möjligheter till motion, kultur och annan fritidsverksamhet – goda skäl att välja Lojo. Lojobornas uppskattning av arbetet för barns och ungdomars välbefinnande ökar år för år under strategiperioden."

INVÅNARNAS IDEVÄGG 2021

Som en del av den inledande kartläggningen i samband med Barnvänlig kommun genomfördes hösten 2021 en idévägg och en enkät för att utveckla barns och ungas välbefinnande. Med hjälp av idéväggen och enkäten samlade man in synpunkter på vad i Lojo som ökar barns och ungas välbefinnande och vad som borde utvecklas.

Utvecklingsönskemål på idéväggen som påverkas av programmet för utveckling av Lojomodellen för hobbyverksamhet:

- en trygg vardag och livsmiljö
- jämlika och tillgängliga tjänster och fritidsverksamhet för alla (inkl. skoltransporter och kollektivtrafik)
- genuint bemötande och hörande, tjänster som svarar mot behoven vid rätt tidpunkt
- stöd för föräldraskapet
- möjligheter att påverka
- kamrattstöd och mötesplatser för barnfamiljer och unga
- tillgång till information om tjänster och verksamhet som stöder välbefinnandet.

VÄLFÄRDSPLAN FÖR BARN OCH UNGA 2023–2025

Mål i välfärdsplanen för barn och unga som påverkas av programmet för utveckling av Lojomodellen för hobbyverksamhet:

- De emotionella färdigheterna och interaktionsfärdigheter främjas och man stärker gemenskap i stället för att klara sig ensam.
- Tryggheten i barns och ungas livsmiljöer stärks
- Barnens närvaro i skolan och anknäytningen till skolan ökar
- Mångsidiga inlärningsmiljöer främjar inklusion och möjligheter till lärande och välbefinnande på lika villkor.
- Barns och ungas hälsosamma levnadsvanor stärks i samarbete med hemmen, olika förvaltningsområden och andra intressentgrupper på ett kontinuerligt och planmässigt sätt som samtidigt främjar likabehandling.
- Barns och ungas möjligheter att delta i planeringen och utvecklingen av tjänster och verksamhet stärks.
- Barns och ungas möjligheter att påverka beslut som berör deras eget liv och få information om tjänster och beslut ökar både på kommunnivå och i de egna uppväxtmiljöerna.

BARNVÄNLIG KOMMUN – VERKSAMHETSPLAN 2023–2025

Finlands UNICEF har beviljat Lojo utmärkelsen Barnvänlig kommun. Programmet för utveckling av Lojomodellen för hobbyverksamhet främjar mål 4 i verksamhetsplanen för Barnvänlig kommun: Vi främjar regional jämlikhet så att alla barn har möjlighet till en smidig vardag och hobbyverksamhet.

- Det kartläggs hur livsmiljöerna i olika områden stöder barns och ungas välbefinnande och en smidig vardag.
- Barns och ungas möjligheter att utöva hobbyer förbättras logistiskt sett.
- Vi utökar den avgiftsfria hobbyverksamheten i samband med skoldagarna och förbättrar alla barns möjligheter att delta i hobbyverksamheten.

KULTURVÄLFÄRDSPLAN 2023– 2025

- Avgiftsfri och förmånlig verksamhet som stöder kulturell välfärd utökas.
- Strukturerna för kulturellt samarbete stärks genom olika projekt.
- Man förbinder sig till projekt och åtgärder som ökar den regionala jämställdheten.
- Utbudet av kultur- och organisationslokaler med låg tröskel för kultur- och konstverksamhet utökas.
- Utökandet av lokaler med låg tröskel ska främjas i staden.

Stödformer för hobbyverksamhet för barn och unga i Lojo

PENGAR SOM ANVÄNTS FÖR ATT STÖDA AVGIFTSFRI HOBBYVERKSAMHET PER ÅR:

LOJO

ca 130 000 €

LOJO STADS OCH
IDROTTSCENTRETS ANDEL

ca 250 000 €

STATSUNDERSTÖD FÖR PROJEKT

REYKJAVIK

2 500 000 €

I FÖRHÅLLANDE TILL SAMMA ANTAL BARN

Avgiftsfria hobbymöjligheter i Lojo

Den totala budgeten för projektet *Lojomodellen för hobbyverksamhet* är 187 000 euro läsåret 2023–2024, varav 140 000 euro består av statsunderstöd (undervisnings- och kulturministeriet). Hobbyerna väljs utifrån barnens önskemål, de ordnas varje vecka efter skoldagen och de pågår hela läsåret. Staden koordinerar projektet, betalar arvoden för ledarna till dem som ordnar hobbyerna och hobbyn är avgiftsfri för deltagarna. Hobbyarrangörerna är i huvudsak föreningar, klubbar och företag. Dessutom har man inom projektet skapat en webbplats med en hobbykalender för Lojo, där man kan hitta hobbyerna och där vilken som helst hobbyarrangör kan lägga till sin hobby så att invånarna hittar den.

Utbildningsstyrelsens understöd för skolornas klubbverksamhet: Lojo stad beviljades 30 000 euro i understöd för 2024 och dessutom betalar staden projektets självriskandel på 12 858 euro. Understödet har delats ut till skolorna enligt elevantal och skolans egen personal fungerar i huvudsak som ledare. Klubbarna kan vara kortkurser eller pågå hela läsåret.

Ungdomsarbetet och ungdomslokalerna är viktiga aktörer och platser när det gäller avgiftsfri hobbyverksamhet. I Lojo finns tio ungdomslokaler och de hade 11 595 besök år 2023. Ungdomsarbetet styr ungdomar till hobbyer, men i lokalerna får de unga utöva hobbyer och vistas på egen hand. Inom ungdomsarbetet ordnas hobbyfrämjande projekt: sommarklubbverksamhet för elever i årskurserna 1–2 (den totala budgeten är 30 000 euro, statsunderstöd 8 000 euro). Projektet *Connection restored* är ett gemensamt projekt mellan stadens och församlingens ungdomsarbete, där statsunderstödet uppgick till 45 000 euro. Inom projektet har man grundat bland annat ett gemensamt brädspelsutrymme i Ojamo (Hitpoint).

Biblioteket erbjuder avgiftsfri läshobby. I Lojo finns utöver huvudbiblioteket 7 närbibliotek, 2 bibliotekspunkter och en bokbuss. Utöver avgiftsfri läsning erbjuder biblioteket invånarna en mötesplats samt lånar ut hobbyredskap, till exempel frisbeen för frisbeegolf, ukuleler. Biblioteket ordnar avgiftsfria evenemang för personer under 18 år (bl.a. sagostunder, biblioteksbio, spelturneringar) – år 2022 ordnades sammanlagt 138 evenemang som hade 2 874 deltagare.

Individuella former av hobbystöd

I Lojo finns olika tjänster och aktörer som erbjuder enskilda familjer ekonomiskt stöd för hobbyverksamhet.

Ur *Pirjo Mattilas fond* delas ut högst 15 000 euro i understöd per år. Det är avsett för barn och unga under 18 år och deras familjer samt för andra aktörer som stöder barns och ungas hobbyverksamhet. Understöd kan beviljas till exempel för termins-, tim- eller månadsavgifter, resekostnader samt anskaffning av hobbyredskap. Understödet är högst 500 euro/barn per år. År 2023 beviljades 78 sökande understöd, 200 euro/sökande.

Hope Lohja ry ger understöd till mindre bemedlade familjer för hobbyverksamhet för barn under 18 år. Lohjan Liikuntakeskus Oy understödde kommunala hobbyer med 40 000 euro år 2023. Producenter av idrottstjänster fakturerar det beviljade understödsbeloppet direkt av LLK Oy. Dessutom har

olika stiftelser, företag, föreningar och privatpersoner donerat pengar till andra hobbyer.

Understödet *motionssedlar* är avsett att delas ut via skolhälsovårdarna till barn som inte har någon motionshobby eller som rör på sig för lite med tanke på sin hälsa. Stödet uppgår till 100 euro och avsikten är att med hjälp av sedeln ge möjlighet att pröva på motion till exempel i en motionsförening. För detta har årligen reserverats 10 000 euro, men användningen av motionssedlar har underskridit 10 stycken på årsnivå. Långt ifrån alla som fått en sedel använder den.

Ur *Sirkka Lyylikki Salos* stipendiefond delas vartannat år ut ekonomiskt stöd för köp av instrument till elever vid Västra Nylands musikinstitut. Den totala summan uppgår till cirka 10 000 euro.

Olika hobbyaktörers stödfonder finns hos föreningarna i Lojo.

Lojomodellen för hobbyverksamhet

Mål och verksamhet

Lojomodellen för hobbyverksamhet är en del av den nationella Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Syftet med projektet är att i Lojo ordna avgiftsfria hobbyer i samband med skoldagen varje vecka under hela läsåret.

Hobbyerna väljs ut enligt barnens önskemål. För att beakta önskemålen används en riksomfattande enkät som ordnas vartannat år samt en egen enkät under åren däremellan. Familjerna hittar lämpliga hobbygrupper i Lojos hobbykalender på internet och kan anmäla sig till grupperna där.

Resultat och effektivitet

Vi inledde verksamheten med ett pilotprojekt inom ramen för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Pilotprojektet inleddes den 8 februari 2021 och pågick hela vårterminen. Under den tiden ordnade vi med hjälp av understödet avgiftsfri hobbyverksamhet i samband med skoldagen i 13 skolor. Det fanns sammanlagt 53 hobbyklubbar som sammanlagt cirka 500 barn deltog i. Barnen fick delta i klubbarna i den ordning de anmält sig.

Hösten 2021 utvidgade vi verksamheten till 19 skolor i hela Lojoområdet, där det fanns sammanlagt 70 klubbar. Klubbarnas fyllnadsgrad var 62,5 procent. Vi ordnade också en klubb för elever i årskurserna 7–9, eftersom det tidigare inte funnits klubbar för dem. Cirka 320 barn utan hobby fick en hobby genom de klubbar som projektet erbjöd.

Under perioden 2022–2023 ordnade vi sammanlagt 77 hobbygrupper i 19 skolor i Lojo. Endast en skola för årskurserna 7–9 blev utan hobbyer enligt Lojomodellen. Gruppernas fyllnadsgrad var 73 procent. Vi kunde genomföra 8/10 av de vanligaste önskemålen.

Under den nuvarande perioden (2023–2024) finns det då detta program skrivs sammanlagt 70 hobbygrupper i alla stadens skolor. Antalet hjälpledare har ökat och därför kunde man inte ordna lika många grupper som tidigare. Å andra sidan har gruppernas fyllnadsgrad stigit till 80 procent, högre än någonsin tidigare. I grupperna deltar cirka 400 barn som inte hade någon annan hobby innan de kom med i Lojomodellen.

SÄSONGEN 2023-2024

PROJEKTETS BUDGET 187 000 € STATSUNDERSTÖD 75 %

70 AVGIFTSFRIA
HOBBYGRUPPER VARJE
VECKA I SKOLORNA I
LOJO GENOMSnitt 3
GRUPPER/SKOLA

780 DELTAGARE I DE
AVGIFTSFRIA
HOBBYGRUPPERNA
VARJE VECKA

22 TJÄNSTEPRODUCENTE
R SOM LEDER
GRUPPERNA

50% HADE INGA ANDRA
HOBBYER INNAN
DE KOM MED I
GRUPPEN

ENLIGT ENKÄTEN HÄLSA I
SKOLAN 2023 AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 4-5 OCH 8-9 I
LOJO

90%

HAR NÅGON
HOBBY MINST EN
GÅNG I VECKAN

34%

UPPLEVER ATT DET I
BOSTADSOMRÅDET
INTE FINNS
TILLRÄCKLIGT MED
LOKALER DÄR UNGA
KAN VISTAS

28%

UPPLEVER ATT DET ORDNAS
INTRESSANT
FRITIDSVERKSAMHET FÖR
UNGA I DERAS
BOSTADSOMRÅDE

51%

KÄNNER TILL
HOBBYMÖJLIGHETERNA
I SITT
BOSTADSOMRÅDE

20%

UPPLEVER ATT
HOBBYN ÄR FÖR
DYR

Enkäten om motion och hobbyer som Lojo stad och Stiftelsen för motionsfrämjande (Likes) gjort tillsammans besvarades i januari 2024 av cirka 2 000 skolelever av de totalt cirka 5 000 eleverna i årskurserna 1-9 i Lojo. Det är ett större urval än i enkäten Hälsa i skolan och enkäten besvarades av ungefär dubbelt så många jämfört med tidigare enkäter om önskemål.

I enkäterna strävar vi efter att beakta respondentens åldersenliga förmåga att läsa och förstå, så enkäterna var olika för målgrupperna åk 1-2, åk 3-5 och åk 6-9.

Med hjälp av dessa enkäter fick vi önskemål om olika klassers hobbyönskemål, vilket gör det möjligt att planera noggrannare än tidigare. Tidigare enkäter har som mest bidragit med önskemål specifika för en skola.

Enligt motions- och hobbyenkäten har 80 procent av eleverna i årskurserna 3-5 och 70 procent av eleverna i årskurserna 6-9 en regelbunden hobby varje vecka. Dessa procentandelar skiljer sig från andelarna i enkäten Hälsa i skolan. I enkäten Hälsa i skolan ökar andelen elever som har en hobby från årskurserna 1-6 till årskurserna 7-9, men i vår enkät var det tvärtom.

Även om vi varje år frågar eleverna vilka hobbyer de önskar och strävar efter att ordna dessa hobbyer utan avgift, visar enkäten att åtminstone 200 barn upplever att det inte finns någon hobby som de upplever vara intressant. Förhoppningsvis kommer den noggrannare enkäten och det större urvalet att bidra till att det blir en ändring på detta under nästa verksamhetsperiod.

HOBBYENKÄT 1/2024

64%

AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 7-9
VILL UTÖVA HOBBYER
EFTER KL. 17

48%

AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 1-6
VILL UTÖVA HOBBYER
EFTER KL. 17

19%

AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 7-9
VILL UTÖVA HOBBYER
PÅ EFTERMIDDAGEN
FÖRE KL. 17

32%

AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 1-6
VILL UTÖVA HOBBYER
PÅ EFTERMIDDAGEN
FÖRE KL. 17

51%

AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 7-9 SOM
INTE HAR NÅGON HOBBY
ANSER ATT DET INTE FINNS
NÅGON INTRESSANT
HOBBY

38%

AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 1-6 SOM
INTE HAR NÅGON HOBBY
ANSER ATT DET INTE FINNS
NÅGON INTRESSANT HOBBY

23%

AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 7-9 SOM
INTE HAR NÅGON HOBBY
ANSER ATT DE INTE HAR
TID FÖR HOBBYER

27%

AV ELEVERNA I
ÅRSKURSERNA 1-6 SOM
INTE HAR NÅGON HOBBY
ANSER ATT HOBBYN
KOSTAR FÖR MYCKET

52% ANSER ATT DET VIKTIGASTE
MED HOBBYN ÄR

KOMPISARNA

När eleverna i enkäten skulle välja de två viktigaste sakerna i hobbygruppen var de populäraste svaren kompisar, ett intressant ämne och en trygg atmosfär. Dessa var de alternativ som flest elever valde oberoende av åldersgrupp. Svaren går i samma riktning som i undervisnings- och kulturministeriets hobbyenkät 2022, enligt vilken elever i årskurserna 1–6 i huvudsak har en hobby eftersom de får nya kompisar genom den och den erbjuder något roligt att göra.

Dessutom önskar barnen trygga och yrkeskunniga ledare för hobbyn. I många öppna svar framkom en önskan om att det i hobbyerna skulle ges mindre instruktioner och mer aktivitet. I samband med hobbyerna vill barnen leka, göra saker tillsammans, prata, ha roligt och få nya kompisar. Barnen accepterar inte mobbning i samband med hobbyerna och önskar att en vuxen snabbt ingriper i mobbning.

Av de elever i årskurserna 6–9 som inte har någon hobby uppgav 23 procent att de inte har tid för en hobby. Det här väcker frågor. Vad är det som tar deras tid? Har de unga säkert tillräckligt med tid för fritid och vila, såsom det bestäms i FN:s konvention om barnets rättigheter? Andra orsaker till att de inte har någon hobby var också att de helt enkelt inte orkar ha någon hobby.

Enligt enkäten Hälsa i skolan upplever 32,5 procent av flickorna och 12,3 procent av pojkarna skoltrötthet. 41,9 procent av flickorna upplever varje vecka en känsla av otillräcklighet som studerande medan motsvarande siffra bland pojkar är endast 16,2 procent. 48,7 procent av flickorna och 19,8 procent av pojkarna upplever trötthet på utmattningsnivå. Flickor och pojkar studerar i samma klass och får samma undervisning, varför är upplevelserna så olika? Å andra sidan är den sammanlagda utmattningen stor. Hur mycket kräver skolan och hur mycket förväntar sig barnet av sig själv när det gäller kunskaper? Eller tar den ökade skärmtiden en allt större del av fritiden? Enligt enkäten Hälsa i skolan har 39 procent av eleverna i årskurserna 8–9 märkt att de ofta är på nätet även om de inte har lust med det.

Man måste alltså förstå att det i dag finns allt fler saker som konkurrerar om våra barns fritid.

Å andra sidan berodde avsaknaden av en hobby också på någon annan hobby eller hobby som utövas på egen hand, vilket tyder på att respondenten har tänkt att frågan gäller något annat än den hobby som hen utövar. Någon hade ingen hobby eftersom den grupp personen ville vara med i var full, vilket tyder på en avgiftsfri hobby enligt Lojomodellen och på att vi borde erbjuda fler grupper där det finns fler personer som deltar i hobbygrupperna och även ordna mer av just dessa populära hobbyer.

74 procent av dem som svarade att de har en hobby utövar i genomsnitt sin hobby under handledning eller i grupp. Av eleverna i årskurserna 3–5 utövar 24 procent sin hobby på egen hand, medan motsvarande andel av eleverna i årskurserna 6–9 är 36 procent, vilket vittnar om att andelen självständig hobbyverksamhet ökar vid övergången till årskurserna 7–9.

TRÖTTHET PÅ UTMATTNINGSNIVÅ

Respons från hobbyarrangörer

Utifrån responsen från tjänsteproducenterna har en del kunnat sysselsätta fler arbetstagare vid föreningen tack vare att det behövts ledare för eftermiddagshobbyerna. Å andra sidan finns det också exempel på tjänsteproducenter där föreningens arbetstagare endast har fått mer arbete utöver allt annat arbete men lönen har varit oförändrad.

Tjänsteproducenterna har också fått personer att delta i deras avgiftsbelagda grupper via Lojomodellen för hobbyverksamhet.

Kommentar av en tjänsteproducent:

"Eleverna är väldigt entusiastiska. Det känns som om det är mycket viktigt för

eleverna att vi i början av timmen går igenom vad som hänt och diskuterar händelser under dagen. Det är bra att timmen är 60 minuter så att vi också hunnit koncentrera oss på själva saken."

En idrottsförening framförde ett önskemål om att man med hjälp av Lojomodellen skulle kunna ordna handledning i motionsfärdigheter, som skulle fungera som träning vid sidan av andra idrottsgrenar. På så sätt skulle personer som utövar olika idrottsgrenar kunna delta i handledning i motionsfärdigheter i sin egen skola och idrottsföreningen skulle inte behöva ordna separata fysiska träningar.

VARFÖR ÄR DET BRA ATT HA EN HOBBY?

kompisar
roliga
aktiviteter

Definition av hobbyverksamhet

I det här utvecklingsprogrammet definierar vi hobbyverksamhet på följande sätt:

Frivillig meningsfull verksamhet och kontinuerlig träning som sker regelbundet.

En hobby förstås på olika sätt i olika sammanhang och det är inte lätt att fastställa en exakt definition. En hobby är en del av fritiden, men till skillnad från annan fritidsverksamhet sker verksamheten regelbundet, till exempel varje vecka. Den kan vara avgiftsbelagd eller avgiftsfri, men den ska vara frivillig, en påtvingad hobby kan inte längre kallas hobbyverksamhet och kränker barnets rättigheter.

Hobbyn måste på något sätt kännas meningsfull för utövaren. Å andra sidan kan hobbyverksamhet vara förknippad med

stunder då det känns obekvämt, till exempel då man övar på nya färdigheter, men på det stora hela ska känslan av meningsfullhet vinna. Till detta hör kontinuerlig övning som i definitionen skiljer en hobby från till exempel enbart att titta på en skärm. En hobby innebär att man aktivt gör något.

Hobbyverksamheten kan ske under handledning, självständigt, i grupp eller på egen hand. Även om man kan utöva en hobby ensam måste man komma ihåg barnets behov av samhörighet med andra när man ordnar hobbyverksamhet.

En meningsfull hobby ska kännas trevlig för barn och unga, möjliggöra aktiviteter tillsammans med kompisar samt utveckling.

Hobbyverksamhetens inverkan på välbefinnandet

Stöder barnets uppväxt och utveckling

Ökar delaktigheten, förebygger marginalisering och ger glädje som motvikt till vardagen.

En meningsfull hobby ska kännas trevlig för barn och unga, möjliggöra aktiviteter tillsammans med kompisar samt utveckling.

Skapar kamratrelationer och välbefinnande, upplevelser av framgång och möjliggör nya färdigheter.

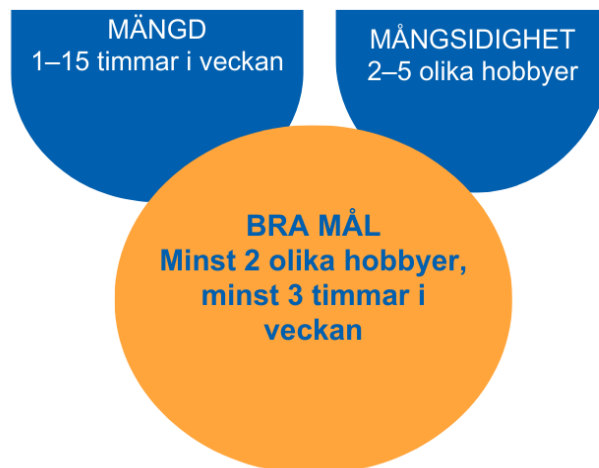
Hobbyverksamhet som ordnas i samband med skoldagen ökar anknytningen till skolan och minskar skolfrånvaron.

**HOBBYVERKSAMHETENS INVERKAN PÅ VÄLBEFINNANDET ÖKAR
NÄR MAN I HOBBYVERKSAMHETEN BEAKTAR DRAG SOM STÖDER
EN POSITIV UTVECKLING:**

1. Fysisk och psykologisk säkerhet
2. Lämplig struktur
3. Mänskliga relationer som ger stöd
4. Möjlighet att uppleva samhörighet
5. Positiva sociala spelregler
6. Stöd för känslan av förmåga
7. Utveckling av färdigheter under kompetent handledning
8. Struktur för familjeliv, skola och samhälle

HUR MÅNGA HOBBYER ÄR DET BRA ATT HA?

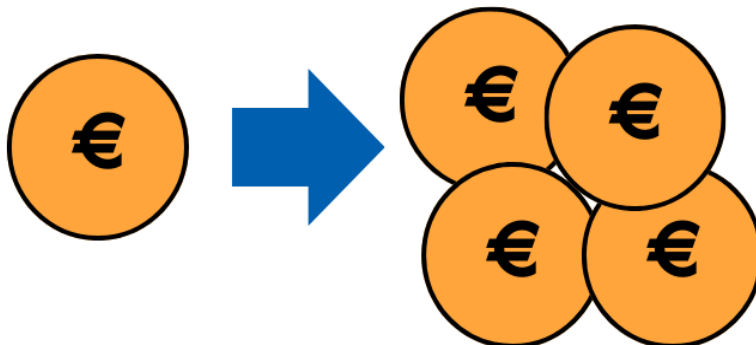

Ekonomiska fördelar med hobbyverksamhet

I Kalifornien i USA har de ekonomiska effekterna av hobbyverksamhet efter skoldagen bedömts (after school program). Man inkluderade bland annat hobbyverksamhetens inverkan på den minskade ungdomsbrottsligheten och det minskade antalet fängelsestraff. I undersökningen observerades att varje dollar som investerats i hobbyverksamhet senare sparade 2,5 gånger för delstaten.

När man i Island för över tjugo år sedan vidtog många olika åtgärder för att minska ungdomars användning av alkohol och droger, tänkte man inte på hur mycket det skulle spara i framtiden. Man ville bara åtgärda ett skadligt problem. Efteråt har man dock observerat hur mycket man sparat genom den förebyggande verksamheten. Ju mer omfattande och bättre interventioner det är fråga om, desto mer kan samhället spara – upp till femton gånger per dollar.

Varje euro som använts för förebyggande välfärdsarbete för barn och hobbyverksamhet efter skolan uppskattas senare spara samhället 2,5–15 euro.

MODELLER FÖR HOBBYVERKSAMHET I FINLAND OCH UTOMLANDS

Inhemska försök

Försöket med hobbysedel i Lojo 2018

År 2018 stöddes hobbyverksamhet för barn och unga i mindre bemedlade familjer med en hobbysedel. Totalt 158 barn och unga använde sedeln. Sedeln var värd 70 euro per barn och den delades ut enligt familjens inkomster, det vill säga till barn vars avgift för småbarnspedagogik var 0 euro.

Det var fråga om en fysisk sedel, där faktureringsuppgifterna skickades till hobbyaktören som efter att ha fått sedeln skickade fakturan till staden.

Försöket utgick från en fullmäktigemotion 2017 och man beslöt att reservera sammanlagt 20 600 euro för det. Totalt 294 barn fick en sedel, varav 158 använde den, så den slutliga summan som användes var 11 060 euro.

Arbetstagarnas erfarenhet var att försöket med en papperssedel krävde mycket arbete i förhållande till antalet användare och de aktörer som deltog upplevde att faktureringen var besvärlig.

Förmånssedel för motionshobby i Åbo

I Åbo provade man 2021 att erbjuda sjuttio elever i årskurs 5 en förmånssedel värd 200 euro för hobbyavgifter för idrottsgrenar. Hälften av barnen använde sedeln – $\frac{2}{3}$ använde den för en hobby de redan hade och $\frac{1}{3}$ provade en ny hobby.

Hobbysedeln ökade i viss mån barnens deltagande i motionshobbyer jämfört med kontrollgruppen. Enligt barnen ökade sedeln deras motion, rörelsemätaren bekräftade inte resultatet. Den förmånssedel som användes i försöket fanns i applikationen Harrastuspässi, som kunde användas med smarttelefonen.

Till följd av försöket tänker Åbo erbjuda alla 7–19-åringar i staden en förmånssedel för motionshobbyer värd några hundra euro 2025. Det reserveras sammanlagt 3 miljoner euro för detta.

År 2025–26 är värdet på sedlarna 160–260 euro. Från och med 2027 är värdet 200–300 euro. Endast lokala motionsföreningar har tillgång till sedeln.

Björneborgs ungdomspass

Björneborgs stad har i tio år använt applikationen Nuorisopässi, med hjälp av vilken elever i årskurserna 7, 8 och 9 i Björneborg gratis kan delta i olika fritidsaktiviteter och hobbyer.

Elever i årskurserna 5 och 6 får använda passet för att simma 43 gånger i simhallar och utebad. Dessutom kan passen innehålla riktade förmåner.

Björneborgs stad väljer för varje år förmåner för olika åldersgrupper, av vilka en stor del är stadens interna tjänster. I genomsnitt använder en elev cirka 10 förmåner per år. De populäraste förmånerna har varit film-, buss-, sim- och gymbiljetter. Det finns cirka 20 förmånsgivare per pass.

Islands modell

År 1998 hade 42 procent av de isländska ungdomarna i åldern 15–16 år varit berusade under den senaste månaden. År 2022 var siffran endast 5 procent. Enligt enkäten Hälsa i skolan i Finland svarade 8,8 procent av eleverna i årskurserna 8–9 att de är mycket berusade minst en gång i månaden. År 2006 var andelen 17,5 procent. Man kan alltså säga att alkoholkonsumtionen bland unga i allmänhet har minskat i båda länderna, men i Island har minskningen varit enorm. Landets åtgärder har uppenbarligen haft effekt. Vad förändrades i det isländska samhället för cirka 25 år sedan?

Förändringen utgick från vårdnadshavarna som oroade sig för situationen och som modigt började göra saker annorlunda och så småningom fick även andra vårdnadshavare att ta ansvar. Experter vid Planet Youth betonade att vuxna ska ändra sina förfarandesätt för att utesluta möjligheterna att det går dåligt för barnen. Dessutom ska barnets vårdnadshavare känna de människor som barnet är i kontakt med.

Vårdnadshavarna och därigenom hela samhället fastställde gemensamma hemkomsttider. Barn under 12 år får vara ute till klockan åtta och barn under 16 år till klockan tio. Då det är lov är hemkomsttiderna några timmar senare. Så länge vårdnadshavarna har förbundit sig att övervaka hemkomsttiderna följer familjerna dem.

På Island har man också logiskt fäst uppmärksamhet vid butikernas placering av produkter. Varför ska butikerna ha framme sådant som vi inte vill att ungdomarna ska köpa? Till exempel alkohol säljs inte alls i dagligvarubutiker i Island.

I Island strävar man efter att erbjuda ledd fritidsverksamhet till alla barn och unga. Det finns många sätt att ordna hobbyverksamhet i olika kommuner, precis som i Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. I allmänhet ordnas hobbyer efter skoldagen eller under dagen i skolornas lokaler, i gemenskapscenter och inom ramen för lokala hobbyorganisationer. Dessutom deltar många barn och unga på kvällarna till exempel i idrottsföreningsverksamhet som sker i närheten av den ungas hem. Hobbyverksamheten sker i huvudsak i den egna stadsdelen och ordnas av lokala hobbyarrangörer och vid behov sköter hobbyarrangörerna om transporterna. Detta gör det möjligt att främja barns och ungas välbefinnande i samarbete mellan skolan i den egna närgemenskapen, familjen, kamrater och hobbyverksamhet.

Kommunerna i Island stöder barns och ungas hobbyverksamhet genom att föräldrarna varje år får ett hobbykort eller motsvarande värt cirka 500 euro per barn (Reykjavik) som de kan använda för att betala barnens hobbyavgifter. På motsvarande sätt strävar hobbyarrangörer efter att genomföra sin verksamhet så att kostnaderna på årsnivå inte överskrider värdet på kommunernas hobbykort.

Man strävar efter att hålla barn och unga med i verksamheten så länge som möjligt. För att möjliggöra detta kommer konkurrensen och uppnåendet av resultat i andra hand i barnens hobbyverksamhet och tyngdpunkten ligger på delaktighet. För att en hobbyarrangör ska få tillgång till hobbykortet ska ledarna vara utbildade yrkesutbildade personer.

Ungdomsarbetet i Island

I Island finns ungdomscenter där det ordnas olika evenemang och verkstäder. Det ordnas transporter till evenemangen och de unga avlägsnar sig från aktiviteterna först efter att ha träffat en ungdomsarbetare och vårdnadshavaren ansikte mot ansikte. Detta anses viktigt med tanke på de ungas säkerhet och förflyttningen av ansvar.

I ungdomslokalerna finns en huskommitté som består av unga och som ordnar olika evenemang och hjälper personalen under öppna kvällar. De unga får inte för mycket ansvar, men de får delta i handledningsverksamheten för yngre barn och unga enligt sin erfarenhet. Ungdomar fungerar som rollmodeller för yngre. Huskommittén ger möjlighet att senare anställas på riktigt.

Som ett exempel på en ung persons avancemang nämner Rätty (2023) i sin blogg *"en grupp pojkar som är illa ute, vars medlemmar har fått portförbud till butiker och hobbyplatser samt erfarit många slags problem med polisen. Man har ingripit genom att ordna en egen slutna grupp för dem där de själva har utarbetat reglerna. Rollmodellhandledarna träffar dem två gånger i veckan. Efter att verksamheten inleddes har man observerat betydande förändringar i deras beteende även ur skolans synvinkel och en del av deltagarna har gått med i lokala ungdomsfullmäktige eller huskommittén. De ungas tristess och brist på aktiviteter verkar ha ersatts av meningsfulla aktiviteter och en egen nära gemenskap. Betydelsen av tillförlitliga rollmodeller kan inte underskattas."*

I ungdomscenter eller ungdomslokaler behandlas gemensamma problem tillsammans med de unga.

I Island har man skapat ett eget sätt att gå i skola för vissa unga som inte gått i egentlig skola. Den unga kan få en egen lärare som endast undervisar via webben. Till en del gemenskapscenter kan man också komma dagtid, och syftet med det är att få en ung person som håller på att isolera sig att lämna hemmet. På så sätt strävar man efter att förhindra eventuell isolering och ensamhet.

I vissa kommuner på Island finns avgiftsfri mentalvårdsrådgivning med låg tröskel som erbjuds

unga inom sex dagar efter att behovet meddelats. Anmälan görs av skolan eller ungdomsarbetaren till en lokal organisation, vars representant bedömer situationen och den ungas individuella behov samt vid behov hänvisar till en psykiater. I de mest utmanande situationerna är det möjligt att få besöka en psykiater 10 gånger.

Tjänsten fungerar i samverkan med ungdomslokalen. Unga som isolerat sig från sin gemenskap och skickats till mentalvårdsrådgivningen hänvisas till gemenskapscentrets tjänster för att få stöd för välbefinnandet. De som ger råd är yrkesutbildade i behandling av trauman och de ungas behov tillgodoses genast.

Cykel för kunskapsbaserad ledning

I den isländska modellen ingår alltså många åtgärder för att främja välbefinnandet, där hobbyer endast är en del av genomförandet.

Med tanke på vårt utvecklingsprogram är verksamhetens cykel intressant. I varje område är utvecklingsarbetet en femårig process som följs upp vartannat år med hjälp av en enkätundersökning. Enkäten motsvarar i hög grad vår riksomfattande enkät Hälsa i skolan. Skillnaden jämfört med enkäten Hälsa i skolan är att resultaten från enkäten i Island kommer inom 6–8 veckor och fås per skola till alla delaktiga. Resultaten presenteras också visuellt så tydligt som möjligt för såväl unga som vuxna. Utifrån resultaten ges förslag till följande åtgärder för att främja barnens välbefinnande i området. En regional grupp genomför de valda ärendena i ändringsförslagen.

Vi har alltså redan hela grunden färdig för motsvarande verksamhet. Skillnaden är att projektunderstödet inom Finlandsmodellen för hobbyverksamhet söks på nytt för varje år, vilket till exempel gör det utmanande att engagera lämpliga hobbyarrangörer i verksamheten. Om

finansieringen var stabil till exempel i fem år, skulle man bättre kunna engagera aktörer i verksamheten och verksamheten skulle bli mer långsiktig.

I Island betonas förutom hobbyer följande saker:

- *Ju längre vi kan skjuta upp experiment med tobak, alkohol och droger, desto mer sannolikt är det att den unga inte börjar använda dem.*
- *Ju mer tid barn och unga tillbringar med sina föräldrar, desto sannolikare är det att få positiva resultat.*
- *När föräldrarna känner barnens kompisar och deras föräldrar samt vet var barnen är när de inte är hemma, är det mer sannolikt att barnen inte blir inblandade i brott eller alkohol och droger.*
- *När barnen har hobbyer har de också kompisar och får uppleva gemenskap.*
- *I den isländska modellen betonas de förändringar som vuxna måste göra för att barns och ungas välbefinnande ska kunna främjas.*

Om man skulle välja det viktigaste i den isländska modellen till Lojo, vad skulle det vara?

Ökad hobbyverksamhet i kombination med en fungerande persontrafiklogistik samt bättre utnyttjande av enkätresultaten och en begriplig presentation av dem för barn, vårdnadshavare och beslutsfattare.

–Seppo Ryösä, Planet Youth Ambassador (ambassadör för Islandsmodellen)

Tysklands modell

Liksom i Island och Finland ordnas även i Tyskland hobbyverksamhet på olika sätt i samband med skoldagen, beroende på region.

I skolorna i Berlin inleds den frivilliga ledda fritidsverksamheten för barnen redan kl. 6.00 på morgonen och fortsätter fram till kl. 18. Lektionerna under skoldagen pågår cirka klockan 8–13 beroende på åldersgrupp. Modellen med heldagsskola motsvarar alltså den morgon- och eftermiddagsverksamhet som i Finland ordnas för elever i årskurserna 1–2 i samband med skoldagen, med den skillnaden att den är avgiftsfri för elever i årskurserna 1–2 och avgiftsbelagd för elever i årskurserna 3–6. Avgiften graderas enligt familjens inkomster. Inom eftermiddagsverksamheten kan man delta i olika hobbygrupper, såsom eleverna i årskurserna 1–2 kan göra enligt Lojos modell för hobbyverksamhet.

I den tyska modellen har skolan personal på plats mellan klockan 6 och 18, och det positiva med detta är att barnet har samma människor runt sig under dagen.

Modellen erbjuder också valfrihet beroende på arbetssituationen för de vuxna i familjen. Utöver lektionerna kan barnet tillsammans med sin familj välja om barnet åker hem efter lektionerna eller stannar kvar i skolan. Vill barnet leka fritt inom eftermiddagsverksamheten under tillsyn av en vuxen eller också delta i en hobbygrupp som ordnas av en lokal hobbyarrangör?

I Lojo fungerar en del av skolgångshandledarna också som ledare för eftermiddagsverksamheten, så även i Lojo kan de vuxna vara desamma både i skolan och inom eftermiddagsverksamheten. I Lojo har ledarna för eftermiddagsverksamheten följt barnen till en hobbygrupp inom verksamheten.

I likhet med den isländska modellen är huvudtanken bakom den tyska heldagsmodellen att minska den tid barnet är ensam och erbjuda roliga aktiviteter medan föräldrarna arbetar.

Nederländernas modell

I Nederländerna beslöt man att det från och med 2011 ska finnas minst ett barn- och familjecenter i varje kommun i Nederländerna. Dessutom ska kommunen erbjuda skolelever ett heldagsprogram eller eftermiddagsverksamhet för barn och unga. Barncentren finns i allmänhet i samma byggnad som skolan eller på samma område.

Verksamheten vid barncentren organiseras så att den förbättrar barns och ungas deltagande och välbefinnande samt främjar deras möjligheter att

utveckla sin talang. Inom verksamheten genomförs idrotts- och kulturprojekt som unga aktivt deltar i, skapas ett nätverk för frivilligverksamhet i närmiljön och förverkligas ett familjevänligt lärande som främjar både föräldrarnas och de ungas förmåga att ta hand om varandra. I högstadiееlevernars studier ingår frivilligverksamhet på barncentret.

Gemensamt för Island och Nederländerna är att man i ungdomsarbetet har förstått betydelsen av att stegvis ge ungdomar ansvar.

Learn to

FÖRSLAG TILL UTVECKLING AV LOJOMODELLEN FÖR HOBBYVERKSAMHET

ÅTGÄRD	TOTALA KOSTNADER	STATSUN DERSTÖD	DIREKTA KOSTNADER FÖR STADEN	SAMHÄLLET'S BESPARINGAR I FRAMTIDEN (UPPSKATTNING)
LOJOMODELLEN FÖR HOBBYVERKSAMHET ● 100 avgiftsfria hobbyer i samband med skoldagen ● Stadigvarande koordinator ● Ordande av skolskjutsar efter hobbyverksamhet ● Utbildningsstyrelsens understöd för klubbverksamhet	250 000	170 000	80 000	1 000 000
APPLIKATIONEN NUORISOPASSI ● Förmåner för åk 7–9 för hobbyer och försök med kulturtjänster i Lojo ● Den nuvarande hobbykalendern integreras i applikationen	20 000		20 000	75 000
6 SKOLUNGDOMSARBETARE (en för varje skola för årskurserna 7–9)	250 000	92 700	157 300	1 250 000
UTÖKADE ÖPPETTIDER FÖR UNGDOMSLOKALERNA	100 000		100 000	500 000
TOTALT	620 000	262 700	357 300	2 825 000

I formeln för beräkning av åtgärdens ekonomiska besparing har man använt måttliga koefficienter för kostnadseffektiviteten som har undersökts för olika förebyggande åtgärder. Samverkan mellan många åtgärder kan ytterligare öka besparingarna för samhället. Utöver besparingarna måste man komma ihåg till exempel i vilken grad hobbyerna i Lojomodellen för hobbyverksamhet sysselsätter ledare och gör det möjligt för hobbyarrangörer i Lojo att utvidga sin verksamhet samt vilket trumfkort ett barnvänligt Lojo är för barnfamiljer som söker en stad att flytta till.

I tabellen ingår åtgärder som i slutändan behöver etableras och få långsiktig finansiering utan statligt stöd.

På följande sidor presenteras åtgärderna närmare. Dessutom ingår åtgärder som inte kräver andra ekonomiska satsningar än ändringar i den nuvarande verksamheten och resursfördelningen.

Målbild 2027

1. Uppgiften som koordinator för Lojomodellen för hobbyverksamhet har blivit stadigvarande.
2. Varje skola för årskurserna 7–9 har en ordinarie skolungdomsarbetare.
3. Det erbjuds minst 100 avgiftsfria hobbyer i samband med skoldagen.
4. De avgiftsfria hobbygrupperna i Lojomodellen ordnas så att elever som får skolskjuts kan få transport till en plats nära sitt hem efter hobbyn.
5. Årlig enkät om hobbyer för skolelever vars svarsprocent är över 85 procent.
6. De skolspecifika resultaten och en visuell presentation av dem visas för respondenterna inom en månad efter att enkäten besvarats.
7. Hobbyarrangörer har möjlighet att ordna hobbygrupper enligt Lojomodellen för fyra år åt gången.
8. Skoldagens svinmat serveras som mellanmål till deltagarna i hobbygrupper enligt Lojomodellen i alla skolor i Lojo.
9. För elever med funktionsnedsättning och elever som behöver särskilt stöd ordnas hobbyer som riktar sig till just dem, men dessutom har de med hjälp av stödpersonsverksamhet möjlighet att delta i alla andra hobbyer enligt Lojomodellen.
10. Hobbykalendern är lättläst och det finns tio olika språkversioner att välja mellan.
11. För elever i årskurserna 7–9 i Lojo erbjuds en applikationen Nuorisopassi, som ger förmåner som berör lokala hobbyer och kulturtjänster.
12. Elever i årskurserna 7–9 fungerar som hjälpledare för hobbygrupper för elever i årskurserna 1–6 och får nytta av detta i form av skolprestationer eller ett litet arvode.
13. Gemensamma hobbygrupper för unga och seniorer.
14. Gemensam avgiftsfri fysisk träning i skolorna för barn och unga som utövar olika idrottsgrenar så att idrottsföreningarna inte behöver ordna fysisk träning vid sidan av sin gren under sina egna turer.
15. I hobbykalendern finns en lokalkarta där hobbyarrangören enkelt kan hitta lediga utrymmen och boka dem. Ett gemensamt system för bokning av utrymmen där man kan boka turer, frigöra turer, erbjuda dem till andra och fakturera. Lokalcentralen, idrottscentret, skolorna och hobbyarrangörerna har tydliga och gemensamt överenskomna spelregler för hur lokalerna används, parterna respekterar varandra och sköter tillsammans om de gemensamma lokalerna.

Resultat från enkäten Hälsa i skolan 2027 (resultaten från 2023 inom parentes)

Elever i årskurserna 8–9:

- 95 % utövar någon hobby minst en gång i veckan (92,9 %)
- Mindre än 10 % upplever att hobbyplatserna ligger för långt borta (24,5 %)
- Mindre än 10 % upplever att de hobbyer som är intressanta är för dyra (19,8 %)
- Över 35 % upplever att det ordnas intressant fritidsverksamhet för unga i deras bostadsområde (27,6 %)
- Över 80 % upplever att de hör till en grupp eller en gemenskap som är viktig för dem (57,1 %)
- Över 30 % deltar i en förenings eller organisations verksamhet eller frivilligverksamhet minst en gång per månad (18,3 %)
- Mindre än 5 % utsätts för skolmobbning minst en gång i veckan (11,1 %)
- Om den som mobbats eller mobbat andra har berättat om mobbningen för en vuxen i skolan: mobbningen har upphört eller minskat i över 70 % av fallen (50 %)
- Under 10 % känner sig ensamma (18,3 %)

Utvecklingsområden

Stadigvarande uppgift som koordinator

Om man vill ordna något, behövs en arrangör. Koordinatör för Lojomodellen för hobbyverksamhet har i uppgift att arbeta för att öka hobbyverksamheten i samband med skoldagen för barn och unga. Koordinatören söker, planerar, koordinerar och rapporterar tväradministrativa projekt med anknytning till hobbyverksamhet och motion inom resultatområdet för tillväxt och lärande, såsom Lojomodellen för hobbyverksamhet. Koordinatören leder projektens styrgrupper och utför nätverksarbete med enheter för småbarnspedagogik, skolor och lokala hobbyaktörer.

Lojo har sedan 2017 haft en projektkoordinator som har koordinerat skolornas motionsprojekt. Uppgiften började med projektet Skolan i rörelse, vars mål var att göra skoldagarna i Lojo aktivare med hjälp av fysisk aktivitet och uppmuntra barn att röra på sig enligt de nationella rekommendationerna.

Under årens lopp har uppgiften att koordinera Skolan i rörelse-verksamheten även utökats till projekten Småbarnspedagogiken i rörelse och Studier i rörelse. År 2022 utfördes förutom i rörelse-projekten även projektet Lojomodellen för hobbyverksamhet. Till koordinatörens uppgifter hör numera också projektet Lojo i rörelse, vars mål är att utveckla motions- och välfärdsrådgivningen för barn, unga och familjer i Lojo stad. För närvarande är uppgiftens titel en motions- och hobbykoordinator, och 50 procent av arbetstiden tillägnas projektet Lojomodellen för hobbyverksamhet.

Leena Haanpää (2019, 17) betonar i sin utredning om hobbygaranti att den ansvariga personen är viktig när det gäller att främja hobbyverksamheten. Utifrån erfarenheterna är det med tanke på ordnandet av verksamheten, inkluderingen, kommunikationen, nätverksarbetet och genomförandet svårt att föreställa sig att ansvaret skulle kunna kombineras till exempel med uppgiften som motionskoordinator på en sådan nivå att det är möjligt att genomföra åtgärderna och därigenom producera genomslagskraft.

För den ansvariga personen ska reserveras tillräckligt med arbetstid för att genomföra verksamheten, eftersom den ansvariga personens uppgift är att se till att alla ovan nämnda funktioner genomförs.

"Om det utses en separat ansvarsperson för att organisera hobbyverksamheten för barn och unga är det mer sannolikt att hobbygarantin genomförs än om ansvaret för genomförandet decentraliseras (Haanpää 2019, 19)."

Motsvarande uppgift som hobbykoordinator eller i rörelse-koordinator har etablerats i många kommuner till följd av i rörelse-projekten eller Finlands modell för hobbyverksamhet.

Uppgiften borde kunna finansieras helt och hållet under några år och senare delvis med hjälp av projekt.

Om man vill ordna avgiftsfri hobbyverksamhet även i fortsättningen är det med tanke på verksamhetens kontinuitet nödvändigt att göra uppgiften som koordinator stadigvarande.

Persontrafiklogistik och mellanmål som stöd för hobbyverksamheten

Av eleverna i årskurserna 8–9 upplever 24,5 procent att hobbyerna ligger för långt borta. Även om Lojo har en stor areal – stadens centrum med de bästa hobbyplatserna ligger i södra delen av Lojo – och man är beroende av egen skjuts och den relativt ringa kollektivtrafiken, ligger andelen på nästan samma nivå som landets medelvärde (24,9 %). Sedan 2021 har andelen minskat med 4,3 procentenheter. Svarsprocenten överensstämmer mycket väl med andelen skolskjutselever, som utgör cirka 27 procent av alla skolelever i Lojo.

Idén med Lojomodellen för hobbyverksamhet har varit att föra hobbyledarna dit eleverna finns, det vill säga till skolorna i samband med skoldagen, så att hobbyn inte ligger för långt borta till exempel för dem som bor i en mer avlägsen by. Visserligen kan vi inte bygga en simhall eller ishall i varje by, men i dessa fall kan vi fundera på bättre transportmöjligheter.

I år testade vi att ordna skolskjutsar efter hobbyverksamhet enligt Lojomodellen i en medelstor skola.

Familjerna var mycket tacksamma och genom detta främjade vi mål 4 för en barnvänlig kommun: att främja en smidig vardag och hobbyverksamhet i området i fråga. Nästa läsår har vi med enheten för logistik och persontrafik kommit överens om att öka antalet skolor stegvis. Målet är att ordna skolskjutsar efter hobbyverksamheten i fem skolor.

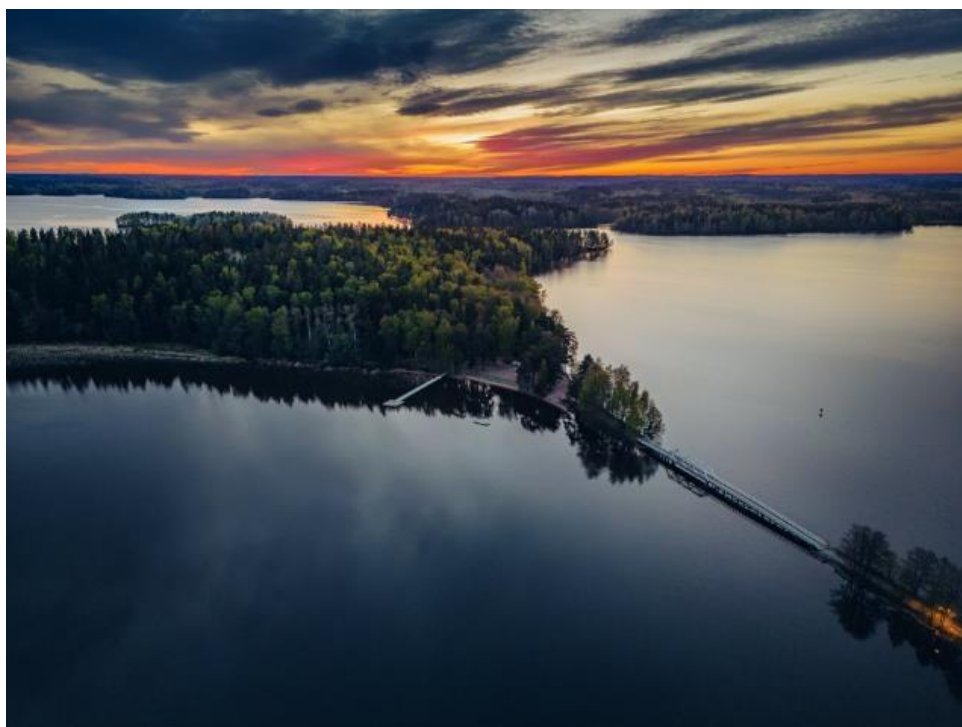
Tilläggsarbete till följd av ändringar i transporter inkluderas i logistikenhetens nuvarande uppgifter. Vid behov introduceras projektkoordinatorn också i användningen av skoltransportsystemet.

På grund av att transporter måste ordnas har inledandet av hobbygrupper enligt Lojomodellen flyttats till mitten av september. Målet är inte bara att ordna skjutsar efter hobbyverksamheten utan också att koncentrera hobbyerna till en eller två dagar och förlägga den tid då hobbyverksamheten slutar enligt de allmänna bussturerna.

Dessutom är det viktigt att ledaren för en hobbygrupp inte plötsligt kan annullera en överenskommen tur utan att det finns en ersättare för personen i fråga. Annars måste barnet vänta på skjuts. Ett annat alternativ är att skolan vid behov kan ordna alternativ verksamhet om en hobby ställs in (läxklubb etc.)

På hösten har vi för avsikt att ändra principerna för skolskjutsar i Lojo så att alla skolskjutselever i Lojo har möjlighet till transport efter hobbyverksamhet enligt Lojomodellen. Denna förändring träder i kraft läsåret 2025–26. Anordnandet av transporter efter hobbyverksamheten har en stor inverkan på deltagandeprocenten för hobbyerna i skolor med många skolskjutselever.

Lojo stads tjänster för skolmat har beslutat att minska matsvinnet. Den mat som blivit över under dagen och som är lämplig för ändamålet serveras som mellanmål till deltagarna i hobbygrupperna. Försöket inleds hösten 2024 i två skolor och på basis av detta försök utvidgas serveringen av svinnsmat till alla skolor i Lojo under de veckodagar då det i skolan ordnas hobbyverksamhet enligt Lojomodellen.

Ungdomars hobbyer och fritid

Enligt enkäten Hälsa i skolan 2023 upplever endast 27,6 procent av eleverna i årskurserna 8–9 i Lojo att det ordnas intressant fritidsverksamhet för unga i deras bostadsområde. Medelvärdet för hela landet är 31,8 procent. Av pojkarna i Lojo är 32,9 procent av denna åsikt, medan andelen flickor är endast 23,1 procent, vilket är nästan 10 procentenheter mindre. Det är intressant att en större andel av flickorna utövar någon hobby varje vecka, men en mindre andel av dem hittar intressant fritidsverksamhet. Upplever ungdomarna ens sin hobby som fritidsverksamhet eller blir den i vissa fall så allvarlig att den jämföras med skolgång?

Av respondenterna i årskurserna 6–9 vill klart största delen, det vill säga 44 procent, utöva hobbyer på vardagskvällar mellan klockan 17 och 19 medan 20 procent vill utöva sin hobby mellan klockan 19 och 20 och 19 procent på eftermiddagarna efter skolan klockan 13–17. Enkäten stärker vår uppfattning om att få elever i årskurserna 7–9 vill utöva hobbyer genast efter skolan eftersom deras skoldagar är längre än i årskurserna 1–6. När vi har kartlagt de ungas önskemål har det framkommit att de inte orkar stanna kvar direkt efter skolan utan önskar en liten paus. Denna syn skiljer sig från de nuvarande grunderna för beviljande av understöd enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, i vilka det föreskrivs att avgiftsfri hobbyverksamhet ska ordnas genast efter skoldagen.

En del unga vågar inte heller prova på nya grenar eller hobbyer som ordnas av idrottsföreningar på egen hand, utan önskar att någon kommer med. De önskar också mer fri hobbyverksamhet, till exempel icke-tävlingsinriktade spel, och grupper dit man kan komma och gå enligt sin egen motivation.

Det har emellertid kartlagts fungerande praxis för att öka de ungas deltagande i hobbyverksamhet i olika kommuner. I Helsingfors behöver elever i årskurserna 7–9 inte anmäla sig till grupperna. Enligt Lojomodellen har man varit tvungen att anmäla sig till grupperna. Lahtis stad har anställt ledare för hobbyverksamhet som besöker skolorna för att leda hobbyverksamhet samt varje år hör alla elever i årskurs 7 ansikte mot ansikte. I Lempäälä marknadsför ungdomarna själva hobbyer i den mediehobbyverksamhet som genomförs inom ramen för modellen. I kommunen hade också grundats en YouTube-kanal där koordinatoren besöker olika hobbyer. I Björneborg har man ordnat möjlighet att spela på skoj och sätt att använda stadens lokaler effektivare.

Skolungdomsarbete

Den nuvarande regeringen vill främja ungdomsarbetet vid skolor och läroanstalter samt trygga vuxnas närvaro i skolorna. Vi håller med. I skolor för årskurserna 7–9 behövs ungdomsarbetare som fungerar som en länk mellan studierna och fritiden. Därför föreslås inom ramen för detta utvecklingsprogram att det ska finnas en skolungdomsarbetare i varje skola för årskurserna 7–9 i Lojo. För närvarande arbetar tre skolungdomsarbetare vid sex skolor för årskurserna 7–9 med projektunderstöd. Resultaten är enligt såväl de unga som skolans personal bra och man önskar att verksamheten fortsätter.

Skolungdomsarbetaren i skolan:

- En trygg vuxen
- Ingriper i mobbning
- Bemöter och lyssnar i vardagen
- Hjälper och stöder vid problem
- Hänvisar till rätt tjänster vid behov
- En bro mellan lärare och elever
- En bro mellan hemmet och skolan
- Motiverar
- Stöder och känner till meningsfull fritids- och hobbyverksamhet

De ungas åsikter om varför skolorna borde ha en ungdomsarbetare:

Hjälper i mobbningsfall och förebygger också.

Hjälper vid problem under skoldagen.

Deltar vid behov i lektionerna, hjälper under lektionen om läroämnet är svårt. Vägleder att handla rätt vid beteendeproblem. Hjälper att reda ut konflikter.

Gör rasterna bättre.

En trygg vuxen, bryr sig. Inger en trygg känsla och förtroende.

Om man har bekymmer kan man berätta om dem. Lyssnar om man vill prata.

Ett gemensamt utrymme där man kan lära känna andra.

Utökade öppettider för ungdomslokalerna

Enligt enkäten Hälsa i skolan upplever 34,1 procent av eleverna i årskurserna

8–9 i Lojo att det inte finns tillräckligt med lokaler där unga kan vistas i bostadsområdet, vilket är 2,4 procentenheter mer än genomsnittet för hela landet. Särskilt flickor har denna upplevelse, upp till 10 procentenheter fler än pojkarna.

De unga efterlyser utrymmen där de kan vara med kompisar eller träffa nya kompisar. Ungdomslokalerna svarar traditionellt för dessa vistelseutrymmen. För närvarande finns det inte tillräckligt med resurser för att hålla lokalerna öppna så mycket som de unga önskar eller behöver. Till exempel är ungdomslokalerna inte öppna under semestertider i Lojo. Öppettiderna skulle kunna utökas genom en ökning av finansieringen enligt förslaget.

I intervjun med ungdomsledarna framkom att det vore bra om de i budgeten hade råd att tidvis utöka öppettiderna i områden när det behövs lokaler att vistas just då. Om det till exempel förekommer många störande eller lagstridiga handlingar i något område, ska ungdomslokalens öppettider utökas i det område där störningar förekommit. Detta motsvarar den isländska modellen. Dessutom vore det bra att kartlägga föräldrarnas intresse av att komma till ungdomslokalerna för att hjälpa ungdomsledarna.

Ungdomslokalen är också en bra plats för att starta en intressant hobby. Liksom i Danmark skulle man också kunna ordna hobbyverksamhet som de unga själva leder i ungdomslokalerna.

Ungdomspass och unga som hjälpledare för hobbyer

Sektionen för främjande av välfärd och hälsa i Lojo gav i uppdrag att utreda om något slags hobbypass skulle kunna fungera i Lojo. På basis av utredningsarbetet föreslår vi att Lojo testar en liknande applikation som Björneborgs ungdomspass (nuorisopassi), som vi berättade om i ett tidigare kapitel (modeller för hobbyverksamhet i Finland och utomlands).

Vi har lagt märke till att ungdomar i stor utsträckning har köpt MoreMove-kortet som erbjuds av idrottscentret. MoreMove är ett motionskort avsett för unga (13–17-åringar). I kortet ingår simning i aktivitetsbadet Neidonkeidas, alla motionssalar i idrottscentret samt bokning av lediga turer i motionssalarna (15–17-åringar). Under perioden 1.1–31.10.2023 såldes sammanlagt 1 150 MoreMove-kort. Under samma tid gjordes sammanlagt 20 628 besök.

Med andra ord skulle ett kort som ger unga möjlighet att utöva hobbyer på egen hand när de vill kunna fungera.

I enlighet med Björneborgs exempel erbjuder vi i ungdomspasset förmåner som alltid är avgiftsfria för unga. Vi funderar också på en penningssumma som motsvarar Epassi, med vilken man kan betala för en tjänst eller åtminstone en del av en tjänst, men det lönar sig kanske att prova det först när vi vet om de unga använder passet. Förhållandet mellan priset och de fördelar passet ger är fortfarande alltför osäkert. Dessutom kan Epassi-pengar också användas för tjänster utanför Lojo och vi vill uppmuntra ungdomar att använda uttryckligen tjänsterna i Lojo.

Till en början kan förmånerna i stor utsträckning erbjudas inom ramen för stadens egna fritids- och

kulturtjänster. Vi skulle kunna erbjuda olika åldersgrupper olika förmåner, till exempel ett besök i simhallen eller en teaterbiljett för alla elever i årskurs 7. Man skulle kunna logga in i ungdomspasset med skolans användarkoder om vårdnadshavaren först har gett tillstånd till detta i Wilma.

Utgångspunkten är att ungdomspasset genomförs integrerat med Lojos hobbykalender så att de unga utöver förmånerna för unga kan granska det allmänna hobbyutbudet, där det också finns avgiftsfria hobbygrupper varje vecka.

Kostnaderna för ungdomspasset består av en lämplig bruks- och licensavgifter för applikationen samt avgifter för de förmåner tjänsteproducenten erbjuder.

Målet är att först testa ungdomspasset för elever i årskurs 7 och sedan varje år lägga till ytterligare en årskurs. Varje år skulle vi kunna öka antalet tjänster som inte ordnas av staden i passets utbud av förmåner. Ju fler förmåner vi vill ha, desto mer måste budgeten för ungdomspasset höjas.

Enligt vår enkät skulle 34 procent av eleverna i årskurserna 7–9 vilja fungera som hjälpledare för grupper för elever i årskurserna 1–6 enligt Lojomodellen och 31 procent skulle kanske vilja det.

Vi ordnar möjlighet för elever i årskurserna 7–9 att fungera som hjälpledare inom en hobby som de själva har utövat eller som de är intresserade av. På så sätt får de erfarenhet av handledning, tar ansvar och kommer med i föreningsverksamheten. Här skulle skolungdomsarbetaren kunna fungera som en viktig länk mellan hobbyarrangören och de unga eleverna.

Gemensamma hobbymöjligheter för seniorer och unga

Vid olika föreningars möten har pensionärsföreningarna varit intresserade av att delta i samma hobbyer tillsammans med de unga, eftersom pensionärernas tidtabeller, lokaler och transporter skulle kunna överensstämma med skolelevernas. Önskemålet är att öka

kontakten mellan olika generationer. I många hobbyer spelar åldern ingen roll och till exempel kan unga handleda seniorer i hur man använder smarta apparater medan seniorer kan ge handledning i matlagning. Gemensamma hobbygrupper testas senast under läsåret 2025–26.

Hobbyer för barn med funktionsnedsättning, specialbehov och invandrarbakgrund

Under ett besök på familjecaféet för barn med specialbehov önskade familjer med barn med funktionsnedsättning och barn i behov av särskilt stöd mer hobbyer för just deras målgrupp. Avsikten är att utöka dessa med en budget enligt förslaget. Dessutom erbjuder funktionshinderservicen i Västra Nylands välfärdsområde stödpersonsverksamhet, där en stödperson kan få lön för att delta i en hobby tillsammans med ett barn med specialbehov. På så sätt

kan ett barn med specialbehov delta i nästan vilken hobby som helst som barnet kanske inte skulle delta i ensam.

Ett tydligt förslag från tjänsterna för invandrare var att Lohjas hobbykalender ska ha ett lättläst språk. Detta genomförs inför nästa läsår och dessutom kommer stadens webbsidor att få en översättningstjänst där kunden kan välja det som passar hen bäst bland tio olika språk.

Förnuftig användning av stadens lokaler inom hobbyverksamheten

Avsikten är att i hobbykalendern skapa en lokalkarta där hobbyarrangörer enkelt kan hitta lediga lokaler och boka dem.

Vid tillställningar som ordnats för föreningar har föreslagits ett gemensamt bokningssystem för stadens hobbyutrymmen, via vilket man kan boka en tur, ledigförklara en tur, erbjuda turen till

någon annan och fakturera. Målet är att lokalcentralen, idrottscentret, skolorna och hobbyarrangörerna har tydliga och gemensamt överenskomna spelregler för hur lokalerna används, att parterna respekterar varandra och tillsammans sköter om de gemensamma lokalerna.

Ju effektivare vi får tillgång till lediga turer eller lokaler, desto bättre är det för alla parter.

Kommunikation om hobbyverksamhet

Ungefär hälften, det vill säga 51,5 procent, av eleverna i årskurserna 8–9 i Lojo känner till hobbymöjligheterna i sitt bostadsområde. Även om vi efter 2019 har inlett projektet med Lojomodellen för hobbyverksamhet och därigenom skapat en hobbykalender för Lojo, har antalet personer som känner till hobbymöjligheterna minskat med nästan 10 procentenheter. Det finns allt mer information att tillgå, men ungdomarna hittar ännu inte informationen.

Enligt en intervju med ungdomsfullmäktige och kvartfullmäktige efterlyser de unga ett närvarande möte vid sidan av elektronisk information, att någon ansikte mot ansikte berättar för dem om hobbymöjligheterna.

Skolungdomsarbetaren har en viktig roll, precis som också hela skolans personal och de aktörer som producerar själva hobbyerna. Personalen kan göra reklam för hobbyer efter skolan direkt till barnen och hänvisa dem till hobbyerna. Tjänsteproducenterna kan besöka lektionerna och ordna hobbydemonstrationer för eleverna. Ledarna för eftermiddagsverksamheten för elever i årskurserna 1–2 har uppmuntrats att ta barnen till klubbarna enligt Lojomodellen, om det finns lediga platser. Barnen ha behändigt kunnat övergå från

eftermiddagsverksamheten till hobbyverksamheten enligt Lojomodellen och tillbaka, om vårdnadshavaren har gett sitt tillstånd till detta.

På Lojo stads webbplats öppnar vi en undersida om hobbyrådgivning (*Harrastusneuvonta*) på sidan om hobbyverksamhet i Lojo (*Harrastaminen Lohjalla*). Där kan familjen kontakta koordinatören och koordinatören ger familjen råd om lämpliga hobbyer. På undersidan om stöd för hobbyverksamhet (*Tukea harrastamiseen*) på samma sida, där vi samlar information om olika aktörer som erbjuder enskilda familjer ekonomiskt stöd för hobbyverksamhet, kan familjer också hitta de hobbystöd som kan sökas.

Från stadens webbplats finns en länk till hobbykalendern i Lojo, som är en taksida för hobbyer i Lojo som används för andra året i rad. Hobbyarrangörer kan meddela om de hobbyer de ordnar på webbplatsen så att det är lätt för Lojoborna att hitta dem.

Bildningstjänsterna i Lojo har åkt runt i byarna i Lojo under byakvällarna om välbefinnande i byarna (*Hyvinvointia kylässä*), där vi har informerat om hobbyer och hört bybornas åsikter och önskemål kring hobbyer. Vi kommer att fortsätta med sådana kvällar.

VERKSAMHETSPLAN

2024

Läsåret 2024–2025 utökning med 4 skolor, från vilka transport ordnas efter hobbyn (koordinatör och teamet för persontrafik och logistik)

Beslut om att ordna skolskjutsar från hobbyer till skolskjuts elever enligt transportprinciperna (bildningsnämnden hösten 2024)

Fortsatt skolungdomsarbete (RFV:s projektunderstöd och bildningsnämnden)

Försök med matsvinn som mellanmål i två skolor hösten 2024 (matjänsterna)

2026

Förnuftig användning av stadens lokaler för hobbyverksamhet (samarbete mellan lokalcentralen, idrottscentret, hobbyföreningar, skolorna)

Försök med gemensamma hobbygrupper för seniorer och unga (koordinatör)

Utvidgning av ungdomspasset till elever i årskurserna 7–8: privata aktörer involveras utöver staden Beslut om begränsning enligt erfarenhet och behov (HYTE-sektionen)

Minst 70 procent av Lojos elever besvarar enkäten om hobbyer i januari 2026 (koordinatör, den grundläggande utbildningen)

2025

Stadigvarande uppgift som hobbykoordinatör (bildningsnämnden, personalnämnden, fullmäktige)

Beviljande av kontinuerlig finansiering av löner till 6 skolungdomsarbetare (fullmäktige)

Lättläst språk och möjlighet att välja mellan många språk i hobbykalendern (koordinatör)

Utvidgning av stödpersonsverksamheten för barn med funktionsnedsättning och barn med specialbehov inom hobbyverksamheten (LUVN)

Försök med ett ungdomspass för elever i årskurs 7: involverar först endast stadens interna aktörer (HYTE-sektionen)

Svinnmat som mellanmål i alla skolor (matjänsterna)

Hösten 2025 ordnas skolskjutsar efter hobbyerna för alla skolskjuts elever som deltar i hobbyer (resurser bildningsnämnden, genomförande persontrafik och logistik)

Hösten 2025 rekryteras unga som hjälpledare för hobbyer enligt Lojomodellen (skolungdomsarbetare, tjänsteproducenter)

2027

Utvidgning av ungdomspasset till elever i årskurserna 7–9 om passet når de unga och de unga önskar att det fortsätter Passets täckning kompletteras enligt svaren i hobbyenkäten (HYTE-sektionen)

Gemensamma hobbygrupper för seniorer och unga fortsätter på basis av information om försöket (koordinatör)

De unga fortsätter som hjälpledare för hobbygrupperna på basis av informationen om försöket

Minst 85 procent av eleverna i Lojo besvarar enkäten om hobbyer i januari 2027 (koordinatör, den grundläggande utbildningen)

KÄLLOR

Ahokas, I., Husu, P., Leino, H., Saarimaa, R. & Tokola, K., Vähä-Ypyä, H., Sandberg, B., Vasankari, T. & Tapio, P. 2022. Vaikuttava harrastusseteli edellyttää helppokäyttöisyyttä, monipuolista lajivalikoimaa ja rohkaisua vähän liikkuville. Åbo stadsforskningsprogram. Forskningsöversiktarna 6/2022 finns på adressen (på finska): https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/tutkimuskatsauksia_6-2022.pdf

Alamäki, O. & Tukia, J. 2021. Harrastamisesta hyvinvointia - vaikuttavuusperusteinen malli koulupäivän yhteydessä järjestettävään harrastustoimintaan Vesilahdessa. Lärdomsprov för magisterexamen. Yrkeshögskolan Haaga-Helia.

Bleckman, P. 2018. Toward media literacy or media addiction? Contours of good governance for healthy childhood in the digital world. Teoksessa M. Matthes, L. Pulkkinen, C. Clouder & B. Heys (toim.), Improving the quality of childhood in Europe (vol. 7, s.102–119). Bryssel: The Alliance for Childhood European Network Group. Öppen information: allianceforchildhood.eu/publications

Haanpää, L. 2019. Harrastustakuu: yhdenvertaisuuden asialla. Ungdomsforskningsnätverket/Ungdomsforskningsällskapet. Webbpublikation 147.

Huang, D., & Goldschmidt, P. (2007). The long-term effects of after-school programming on educational adjustment and juvenile crime: A study of the LA's Best after-school program. Los Angeles: UCLA Center for the Study of Evaluation.

Kiilakoski, T. Pekkarinen, E. & Salasuo, M. 2020. Näkökulma: Jääkaappimagneetteja tulen ja jään maassa - Islannin mallia etsimässä. Ungdomsforskningsällskapet. Ungdomsforskningsnätverket.

Laimi, T., Pusa, A-M., Rajala, K. & Stenvall, E. 2023. Mielekästä vapaa-aikaa, kavereita ja koordinaatiota – Harrastamisen Suomen mallin arviointi. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU).

Lee, S., Drake, E., Pennucci, A., Miller, M. & Anderson, L. 2012. Return on investment: Evidence-based options to improve statewide outcomes. Olympia: Washington State Institute for Public Policy, April 2012 (Document No. 12-04-1201).

Mahlamäki, H. 2022. Artikel: "Luulin, että Suomessa on kaikki paremmin kuin meillä – että teilläkin on kokopäiväkoulut". Helsingin Sanomat 18.7.2022.

Mahoney, J. L., Larson, R. W. & Eccles, J. S. 2005. Organized activities as contexts of development. Mahwah, NJ: Erlbaum.

Miller, T. & Hendrie, D. 2008. Substance abuse prevention dollars and cents: a cost-benefit analysis. Center for Substance Abuse Prevention, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, DHHS Pub. No. (SMA) 07-4298. Rockville, MD.

Munsterhjelm, A, Laaksonen, A. & Leikola, K. Harrastamisen Suomen malli tuhlaa hallintoon eikä tavoita tärkeintä kohderyhmäänsä – Mallia on muutettava, vaativat nuorisjärjestöt. Kannanotto. Ungdomssektorns takorganisation Allians rf. På adressen (på finska): <https://nuorisoala.fi/harrastamisen-suomen-malli-tuhlaa-hallintoon-eika-tavoita-tarkeinta-kohderyhmaansa-mallia-on-muutettava-vaativat-nuorisojarjestot/>

Orpo, P. 2023. Statsminister Petteri Orpos regeringsprogram 20.6.2023. Ett starkt och engagerat Finland. Statsrådets publikationer 2023:59.

Planet Youth. The Icelandic Prevention Model. Finns på adressen: <https://planetyouth.org/the-icelandicprevention-model/> Läst: 30.8.2023.

Peltonen, H. 2023. Miten osallistuisin? Vantaalaisten nuorten harrastuneisuuden ja osallisuuden edistäminen palvelumuotoilun keinoin. Lärdomsprov för magisterexamen. Yrkeshögskolan Haaga-Helia.

Pulkkinen, L., Ahonen, T., Ruoppila, I., & Aunola, K. 2023. *Ihmisen psykologinen kehitys* (10:nde förnyade upplagan). PS-kustannus.

Pulkkinen, L. 2022. *Lapsen hyvinvointi alkaa kodista*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Pulkkinen, L., & Latvala J-M. 2022. Historiallinen katsaus: Harrastus koulupäivän yhteydessä. På adressen: <https://harrastamisensuomenmalli.fi/tietoa/historia/>

Pulkkinen, L. 2015. Innostava koulupäivä - Ehdotus joustavan koulupäivän rakenteen vakiinnuttamiseksi. Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2015:6

Räty, M. 2023. Islannin ihme nuorisotyöntekijän silmin. Blogg på adressen: <https://www.marttinen.fi/ajankoh-taista/?newsid=248&newstitle=Blogi%3A+Islannin+ihme+nuorisoty%C3%B6ntekij%C3%A4n+silmin>

Salasuo, M. (red.). 2021. Harrastamisen äärellä: Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2020. Statens ungdomsråds publikationer, 68. Helsingfors.

Sehwan, K., Coletti, S.D., Crutchfield, C.C., Williams, C. & Helper, N. (1995). Benefit-Cost Analysis of Drug Abuse Prevention Programs: A Macroscopic Approach. *Journal of Drug Education*, 25(2), 111–127.

Takatalo, J. 2019. Mitä Islannilla on opetettavaa Suomelle? Allianssis blogg på adressen: <https://nuorisoala.fi/blo-git/blogi-mita-islannilla-on-opetettavaa-suomelle/>

Tarvainen, K., Manner, J., Myllyniemi, S. & Salasuo, M. 2023. Tilasto-osio. I verket Aapola-Kari, S. (red.) Vaihteleva vapaa-aika. Statens idrottsråds publikationer 2023:8. Kan läsas på: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/05/FINAL_vapaa-aikatutkimus-2022-web.pdf Läst 4.1.2024.

Ukkola, A. & Metsämuuronen, J. 2023. Matematiikan ja äidinkielen taidot alkuopetuksen aikana – Perusopetuksen oppimistulosten pitkittäisarviointi 2018–2020. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU).

Uusitalo-Malmivaara, L. & Vuorinen, K. 2019. Huomaa hyvä: Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luonteenvahvuutensa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Enkätmaterial

Resultat av enkäten Hälsa i skolan (Institutet för hälsa och välfärd)

Lojos resultat från den riksomfattande enkäten om hobbyer (undervisnings- och kulturministeriet)

Resultat från Lojos enkät om motion och hobbyer (Stiftelsen för främjande av motion och folkhälsa, Lojo stad)

Responsenkäter för tjänsteproducenter inom Lojomodellen för hobbyverksamhet

Intervjuer

Lojo ungdomsfullmäktige och kvartfullmäktige

Lojos ungdomsledare Anni Juntunen & Olavi Turpeinen

Lojos tjänster för invandrare: Heikki Kerkkänen, Heli Suihkola och Eila Ruottu

Planet Youth Ambassador Seppo Ryösa

Professor emerita Lea Pulkkinen vid Jyväskylä universitet

Björneborgs ungdomspass och Björneborgs modell: Planerare Mari Korhonen och projektkoordinator Juuli Kemiläinen

Mannerheims Barnskyddsförbunds familjecafé

Samarbetsforum för utvecklingsprogrammet

Arbetsgruppen för beredning av hobbypasset 11/2023

Framtidsdiskussioner om Lojomodellen för hobbyverksamhet

12/2023–1/2024 Seminarium om barns och ungas välfärd 6.2.2024

Byakvällar om välfärd i byarna (Hyvinvointia yhdessä) 2023–2024

Tack till alla som har varit med och utarbetat detta utvecklingsprogram!

LOJO

Insjöstaden